

Václav Pankovčín

Csodabogár

Vojetný volt a neve és Hudsonnak hívták: csodabogárnak tartotta az egész városka – csak én nem. Volt egy tangóharmonikája meg egy név nélküli kutyája: Duninak és Jeruzsálemnek, vagy Ábrahámnak hívták – hallgatott az bármi névre. Elég volt neki odaszólni:

„Kutya, gyere ide!”

Odaszaladt, lekushadt a földre, és várta, rúgást kap-e, vagy enni.

Vojetný éjjeliórként dolgozott: üldögélt a szövetkezet bódéjában és harmonikázott, míg a kutya a macskákat zavarásztta az udvaron. Tudott az egeret fogni és énekelni is: Vojetný úr harmonikázott, a kutya meg énekelt.

Máskor a bolt előtt álldogáltak, a kutya kalapozott, Vojetný úr meg harmonikázott és alamizsnát kért a szegény ázsiai árvák részére. Amikor valamenyicskét összegyűjtöttek, bementek a kocsmába.

„A szerencsétlen ázsiai árvák megbocsátanak szegény fejemnek” – mondta Vojetný úr, és csapolt sört rendelt magának. Csodabogárnak tartotta mindenki – csak én nem. Üldögélt az öreg diófa alatt a padon és a buszjáratokat ellenőrizte.

A kutya a fűvön heverve szundikált, Vojetný úr meg a lábát keresztbe vetve újságot olvasott, s közben folyton az órát figyelte.

„Ez a huligán, no, ez a Milan már három percet késik. Érted, kedves pajtikám, ennek a Milánnak szeretője van Pčolinnában, ott dolgozik a kocsmában, ez a Milan meg folyton odakoslat utána abba a kocsmába” – mondogatta.

Időnként felkapta a padhoz támasztott botját, fenyegetően megrázta, és így szólt: „A huligánját neki, már itt kéne lennie!”

Majd amikor befutott a busz, Vojetný úr vigyázba vágta magát és szalutált, szerették őt a sofőrök.

A gyerekek kigúnyolták:

„Koldus Vojetný, gyermeke nincs, nekünk meg van, de nem adjuk el, maradjon csak tovább a guberalás neki...”

Elhessegette őket a botjával, de aztán mindjárt le is ült, és így szólt:

„Ezek a gyerekek igen kedvesek, és hogy kinevetnek engem, azt egyáltalán nem maguktól teszik, kedves pajtikám. A szülei tanították rá őket, hogy a hó egetné el mind!”

Szóba elegyedett mindenkivel, aki utazott valahová. Az órát nézte, és így beszélt:

„Hajjaj, kedves pajtikám, ez ugyan nem fog egyhamar jönni. Újdonsült házas most ez a huligán, és hát tudja, hogy van az, istenadta feleség, egy ilyen fiatal férjnek más gondja is van, mint hogy buszozgasson. Hajjaj, ismerem én jól a huligánját!”

Máskor beült az autóbusz-váróterembe, és ilyeneket mondott:

„Kedves asszonyság, maga aztán jól kifulladt: futott. Á, aranyos asszonyság, teljesen felesleges volt futnia, ez a járat nem közlekedik ma, szombat van. Várnia kell még egy félórát, és jön a következő. De magát bántja valami, kedves pajti-

kám, csak nem beteg? Kedves asszonyom, ne engedje azt a lánykát játszani a kutyámmal! Bolhás. Tudja, a kutyám meg én egyek vagyunk, és ha ő megdöglik, meghalok én is. Ha én halok meg előbb, ő sem marad életben. Öregek vagyunk mind a ketten, most már csak azt várjuk, melyikünk meg el hamarabb.”

Hetedik osztályos voltam akkoriban; az osztálytársaim fociztak, én meg üldögéltem a padon Vojetny úrral és hallgattam a történeteit. Vojetny úrnak gyönyörű történetei voltak.

Az öreg Bachulák ballagott felénk az úton, és Vojetny odaköszönt neki:

„Szalam alejkum!”

„Adj’ Isten, Hudson”, kiáltott vissza Bachulák, megemelte a kalapját és ballagott tovább.

„Bachulák meg én együtt voltunk Indiában.”

Nem akartam elhinni.

„Ide nézz – mondta, és megmutatta az ezüstpipáját. – Ezt az ottani rádzsza lánya ajándékozta nekem. Chaimának hívták és tüzes tekintetű volt.”

„Aztán, kedves pajtikám, áteveztünk a Szuezi-csatornán és mentünk tovább. Majd viharba keveredtünk az Indiai-óceánon...”

„Engem senki nem szeret, kedves pajtikám, és azt akarom, hogy a halálom után elhamvasszanak, és a hamvaimat szétszórják a kertemben.”

Vojetny úr egy kis ideig csendben üldögélt, csendben üldögéltem mellette én is, aztán Vojetny úr egyszer csak az órára nézett, és így szólt:

„No, ennek a huligánnak már rég itt kéne lennie.”

Egyszer, ahogy így üldögéltünk a padon és köröttünk zümmögtek a legyek, egy autó állt meg Vojetny úr háza előtt. Kiszállt belőle egy kifestett hölgy, odajött Vojetny úrhoz, és elkezdett vele kiabálni. Vojetny úr hallgatott, aztán felállt a padról, és azt mondta:

„Zuzka, menj vissza Kassára! És többet ne gyertek ide nekem: se te, se a nővéred. Felneveltelek, kitanítottalak benneteket, és nincs már semmim. A tyúkokat levágtam, a pénzt meg elittam. És ha meghalok, még a temetésemre sem kell eljőnnötök.”

„Mi meg csak szegyenkezünk maga miatt.”

„Menj vissza Kassára! Még mindig az apád vagyok. És nem kell rikácsolnod velem.”

Sose tudtam, hogy Vojetny úrnak gyerekei is vannak.

Aznap nagyon zaklatott volt. Sötétedésig üldögéltünk a padon.

Alkonyodott, és a domb mögül odahallatszott a vonat. Hosszan sípolt.

„Kedves pajtikám, ha vonatot hallok, mindig visszafiatalodom.”

Megérkezett az autóbusz. Vojetny úr így szólt:

„A huligánja, most, hogy siet haza, öt perccel előbb érkezik.”

Egy darabig csendben üldögélt, aztán ezt mondta:

„Pajtikám, azok a szegény ázsiai árvák éheznek, mi meg itt fényűzésben élünk. Gyere, segíts nekem holnap alamizsnát gyűjteni.”

„Most már haza kell mennem.”

Rettentő egy csodabogár volt.